

Nasjonalt utvalg for gransking av uredelighet i forskning
(Granskingsutvalget)

UTTALELSE I KLAGESAK

Sak om forskningskvalitet og fremstilling av vitenskapelig arbeid

(sak 2026/5)

Innhold

1. Sammen drag	3
2. Bakgrunn	3
3. Kartlegging av sakens faktum	4
4. Nærmere om klagers anførsler	7
5. Granskingsutvalgets vurdering	9
5.1 Om forskeren har opptrådt vitenskapelig uredelig eller ikke	9
5.2 Om det foreligger systemfeil ved institusjonen	13
5.3 Om det vitenskapelige arbeidet bør korrigeres eller trekkes tilbake	13
5.4 Saksbehandlingen ved [forskningsinstitusjonen]	13
6. Granskingsutvalgets konklusjon	14
7. Sakskostnader	14
8. Offentlighet	14

1. Sammendrag

Granskingsutvalget er klageinstans for uttalelser hvor det konkluderes med at en forsker har optrådt vitenskapelig uredelig, jf. forskningsetikkloven § 7 andre ledd.

I medhold av forskningsetikkloven § 8 avgir Granskingsutvalget herved uttalelse i sak 2026/5 om forskningskvalitet og fremstilling av vitenskapelig arbeid.

Granskingsutvalgets uttalelse gjelder klage på uttalelse i sak 13/25 fra Forskningsetisk utvalg (heretter FEU) ved [forskningsinstitusjon] (heretter [forkortelse forskningsinstitusjon]). FEU konkluderte med at en forsker hadde begått vitenskapelig uredelighet.

Granskingsutvalget har behandlet saken over flere møter i 2026: 5. februar, 20. mars og 29. mai.

Granskingsutvalget har kommet til følgende konklusjon:

- a. Forskeren har ikke optrådt vitenskapelig uredelig etter forskningsetikkloven § 8 andre ledd.
- b. Det foreligger ikke systemfeil ved institusjonen.
- c. Det er ikke grunnlag for å konkludere med at det vitenskapelige arbeidet bør trekkes tilbake.

2. Bakgrunn

Granskingsutvalget er klageinstans for uttalelser der det konkluderes med at en forsker har optrådt vitenskapelig uredelig, jf. forskningsetikkloven § 7 andre ledd. Utvalget skal i slike saker komme med en uttalelse der det tas stilling til de forhold som fremgår av forskningsetikkloven § 8: om forskeren har optrådt vitenskapelig uredelig eller ikke, om det foreligger systemfeil ved institusjonen, og om det vitenskapelige arbeidet bør korrigeres eller trekkes tilbake.

Bakgrunnen for saken og oversendelsen til Granskingsutvalget er som følger:

FEU ved [forskningsinstitusjon] mottok i perioden 2020-2022 bekymringsmeldinger knyttet til høye publikasjonstall for [klager], som da var professor ved [fakultet]. FEU oversendte saken til fakultetet for nærmere utredning, og det ble nedsatt en komite med eksterne sakkyndige til å granske et utvalg artikler der [klager] er første- eller medforfatter. Den sakkyndige komiteen kom til at det foreligger brudd på anerkjente forskningsetiske normer. Fakultetet utarbeidet en rapport om saken, der den sakkyndige rapporten ble lagt til grunn, og konkluderte med at [klager] har optrådt vitenskapelig uredelig.

FEU tok så saken til behandling. I uttalelse av 5. september 2025 kom utvalget med følgende konklusjoner (ikke direkte sitert):

- a. Det foreligger alvorlige brudd på anerkjente forskningsetiske normer. Disse er begått forsettlig. Forskeren har dermed optrådt vitenskapelig uredelig.
- b. Det foreligger ikke systemfeil hos [forskningsinstitusjonen].
- c. Funnene fra den sakkyndige granskingen tyder på at flere artikler bør trekkes tilbake, men på grunn av omfanget er det ikke mulig for utvalget å avgjøre spørsmålet for hver enkelt artikkel.

[Klager] påklaget uttalelsen i brev av 29. september 2025. FEU kunne ikke se at det var tilkommet nye opplysninger i saken som tilsa at konklusjonen burde endres, og videresendte klagen til Granskingsutvalget 5. januar 2026, sammen med øvrige saksdokumenter.

3. Kartlegging av sakens faktum

Saksgrunnlag

For å kartlegge faktum i saken har Granskingsutvalget tatt utgangspunkt i dokumentene som ble oversendt fra [forskningsinstitusjonen] 5. januar 2026, herunder FEUs uttalelse, [klagers] klage, rapporten fra den sakkyndige komiteen, rapporten fra fakultetet, og [klagers] tilsvarende til disse rapportene. Videre mottok Granskingsutvalget 4. mars 2026 et tillegg til klagen, sendt fra klagers tillitsvalgte, [navn på tillitsvalgte]. Granskingsutvalget har også innhentet sakkyndig bistand fra Robert Jenssen, professor ved Institutt for fysikk og teknologi ved Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet, til å vurdere [klagers] innsigelser til den sakkyndige rapporten som førsteinstansen innhentet. Jenssens uttalelse av 9. april 2026 har inngått i saksgrunnlaget, samt [klagers] kontradiksjon til denne uttalelsen, datert 30. april 2026.

Både i sammenheng med klagesaken, og i en isolert henvendelse av 18. august 2025 fra [klagers tillitsvalgte] til Granskingsutvalget, har det blitt fremsatt kritikk mot [forskningsinstitusjonens] saksbehandling. Kritikken knytter seg både til behandlingen av den konkrete saken, og til behandlingen av uredelighetssaker generelt ved forskningsinstitusjonen. Granskingsutvalget har funnet det hensiktsmessig å se på denne kritikken samlet i forbindelse med behandlingen av den angjeldende klagesaken. Derfor har også den ovennevnte generelle henvendelsen fra [klagers tillitsvalgte] av 18. august 2025, og tilbakemelding fra [forskningsinstitusjonen] av 12. desember 2025, oversendt på forespørsel fra Granskingsutvalget, inngått i saksgrunnlaget. Disse dokumentene tilhører en annen sak i arkivsystemet til Granskingsutvalget / De nasjonale forskningsetiske komiteene – sak 2025/116.

Faktum og saksgang slik det fremgår av saksdokumentene

Den første meldingen om [klagers] publikasjonsaktivitet ble sendt fra biblioteket ved [forskningsinstitusjonen] til FEU i november 2020. Det aktuelle fakultetet gjennomførte da en utredning i samarbeid med [forskningsinstitusjonens] felles forskningsadministrative avdeling. Det ble ikke foretatt en nærmere faglig gjennomgang av professorens publikasjoner på dette tidspunktet. [Klager] skal ha opplyst under utredningen at han var godt kjent med anerkjente forskningsetiske normer og krav til medforfatterskap, og at hans høye publikasjonstall skyldtes stor arbeidskapasitet, stort kollegialt nettverk og en sentral rolle i fagmiljøet. Det ble konkludert med at det ikke var grunn til å foreta videre undersøkelser, men at opplæringen av forskere ved [forskningsinstitusjonen] i retningslinjer for forfatterskap burde styrkes.

I desember 2022 sendte biblioteket en ny bekymringsmelding til FEU i forbindelse med registrering av [klagers] forskningsaktivitet i informasjonssystemet Cristin. Meldingen viste til svært høy publiseringsaktivitet for både professoren og en av hans ph.d.-kandidater, og at teksten i flere av deres artikler fremsto som usammenhengende og inneholdt en rekke tilsynelatende irrelevante referanser. Av ulike grunner ble det forsinkelser i behandlingen av saken, men den ble oversendt fakultetet for utredning i januar 2024, i tråd med [forskningsinstitusjonens] retningslinjer for

behandling av saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer. Fakultetet nedsatte en komite bestående av tre eksterne sakkyndige innenfor datateknologi, kunstig intelligens og maskinlæring til å granske rundt 40 artikler der [klager] og ph.d.-kandidaten er første- eller medforfatter, og vurdere omfanget og alvorlighetsgraden av eventuelle brudd på anerkjente forskningsetiske normer.

I sakkyndig rapport av 14. november 2024 konkluderte den sakkyndige komiteen med at det foreligger brudd på anerkjente forskningsetiske normer. Komiteens vurdering var at kvaliteten på de undersøkte publikasjonene er påfallende lav både i form og innhold. Blant annet inneholder artiklene, ifølge komiteen, en mengde irrelevante referanser, og det er tekstsammenfall både internt i enkeltartikler og mellom ulike artikler. Videre påpekte komiteen at de analyserte dataene for flere av publikasjonene ikke er gjort tilgjengelig, og mangelfulle metodebeskrivelser gjør det umulig å reprodusere resultatene og vurdere påstandene som fremsettes i artiklene. Komiteen kom også til at det er flere tilfeller av tekst med meningsløst innhold og unaturlige omskrivninger – såkalte «tortured phrases». Ifølge komiteen tyder dette på at løst relaterte og generiske bolker av tekst er limt sammen, og at det kan være brukt kunstig intelligens.

Den sakkyndige komiteen uttalte at den lave kvaliteten på artiklene sett hver for seg kunne vært forklart med svakt akademisk håndverk og mangelfulle skriveferdigheter, men at man da burde kunne forvente en forbedring over tid. Siden en slik forbedring ikke var observert, mente komiteen at det fremstår som om det er benyttet en bevisst arbeidsstrategi, der man med lave kostnader og høyt tempo produserer et stort volum av artikler.

I et tilsvaer til den sakkyndige rapporten, datert 14. desember 2024, gjentok [klager] sin forklaring på det høye antallet publikasjoner med sin sentrale rolle i fagfeltet og svært høye arbeidsinnsats. Videre anførte han blant annet at påstandene om meningsløs tekst og manglende faglig innhold beror på den sakkyndige komiteens manglende kjennskap til den spesifikke fagterminologien.

I rapport fra fakultetet, som forelå 4. april 2025, ble den sakkyndige rapporten lagt til grunn, og det ble konkludert med at [klager]ar opptrudd vitenskapelig uredelig. [Klager] kom 18. april 2025 med tilsvaer til rapporten, som inkluderte en juridisk vurdering fra hans advokat. 30. april 2025 ble det også levert et tillegg («addendum») til tilsvaret. I tilsvaret ble det blant annet understreket at det er tale om et svært spesialisert og komplisert fagfelt, og at fakultetet ikke har kompetanse til å avgjøre om det er [klagers] eller den sakkyndige komiteens faglige standpunkt som er rett. Det ble fremsatt omfattende kritikk mot fakultetets saksbehandling, særlig med hensyn til kontradiksjon.

Fakultetets innstilling og sakens dokumenter ble så oversendt FEU for avgjørelse. FEU så ikke grunn til å tvile på den sakkyndige komiteens fagkunnskap. Utvalget viste til at den sakkyndige komiteens sammensetning ble gjort kjent for partene før arbeidet ble igangsatt, og at [klager] burde ha meldt fra tidligere dersom han mente at komiteen manglet den nødvendige kompetansen til å vurdere materialet. I likhet med fakultetet, la FEU dermed de sakkyndiges vurderinger til grunn, og viste til de gjentatte tilfellene av irrelevante referanser, tekstoverlapp, meningsløs tekst og «tortured phrases». FEU anså det som åpenbart at flere av eksemplene på meningsløs tekst som er funnet, ikke kan ha meningsinnhold uavhengig av kjennskap til fagterminologien. Videre viste utvalget til at den sakkyndige komiteen klart påpekte at artiklenes metodebeskrivelser konsekvent er svært

mangelfulle, og at det, slik forskningen er publisert, ikke er mulig å etterprøve om resultatene er reelle.

FEU mente det ikke er tvilsomt at feilene utgjør et brudd på normer om at forskere skal utøve redelig, sannferdig og etterrettelig forskning av god kvalitet, og sikre åpenhet i forskningen. Utvalget kom videre til at den overveldende mengden feil og gjennomgående lave kvaliteten i et så høyt antall gjennomgåtte publikasjoner, tilsier at bruddet er alvorlig. FEU trakk også frem at det ikke kan være praktisk mulig å overholde normer for rettmessig forfatterskap for et så høyt antall publiserte artikler som det her er tale om, heller ikke med ekstraordinær arbeidsinnsats. Etter FEUs syn er det ikke mulig å gjennomføre ansvarlig forskning, gi vesentlige bidrag samt kvalitetssikre innholdet i to artikler i uken, slik [klagers] gjennomsnittlige tall for 2023 viser. FEU kom til at det må ligge bevisste og villede handlinger bak de funnene som er gjort, det vil si forsett, og konkluderte, i uttalelse av 5. september 2025, med at [klager] dermed har opptrådt vitenskapelig uredelig.

I [klagers] klage av 5. september 2025 gjentas og utbroderes argumentasjonen professoren har kommet med i tidligere runder. De samlede anførselene er nærmere utdypet under punkt 4 nedenfor. Særlig knytter de seg til [forskningsinstitusjonens] saksbehandling, og den sakkyndige komiteens kompetanse til å vurdere den fagspesifikke terminologien i artiklene. I lys av sistnevnte, har Granskingsutvalget funnet det nødvendig å innhente ytterligere sakkyndig bistand til å vurdere om det kan være grunn til å stille spørsmål ved funnene til den sakkyndige komiteen oppnevnt av førsteinstansen.

Den sakkyndige oppnevnt av Granskingsutvalget, Robert Jenssen, ble ikke bedt om å foreta en ny fullstendig gjennomgang av de aktuelle artiklene. Han ble kun bedt om å ta for seg et utvalg tekstutdrag, og vurdere om den opprinnelige sakkyndige komiteens karakterisering av innholdet som «meningsløst» og preget av «tortured phrases» kan bero på misforståelser. Oppsummert konkluderte Jenssen i uttalelse av 9. april 2026 med at den sakkyndige komiteen har dokumentert et tydelig mønster, og at bruken av betegnelsen «meningsløs tekst» i det store og hele er berettiget. Dette til tross for at denne karakteristikken kan diskuteres i enkelte særskilte tilfeller. Jenssen forutsatte at vitenskapelige artikler skal være selvstendige og reproducerbare selv om de er domenespesifikke. Han la videre til grunn at han, uten å ha skrevet artikler om f.eks. «blockchains» eller «wireless networks», bør kunne lese generelle artikler om slike temaer uten å måtte stille spørsmål ved betydningen av formuleringer i teksten, eller ved validiteten av de vitenskapelige tilnærmingene.

I tilsvaret av 30. april 2026 poengterer klager at, siden den nye sakkyndige vurderingen nesten utelukkende tar for seg formuleringer, ordvalg og stilistiske trekk i utvalgte avsnitt, er det begrenset hvilke slutninger som kan trekkes om professorens bredere forskningsarbeid. [Klager] anfører at svakheter i språk, stil eller fremstilling er kvalitets- og redaksjonelle spørsmål, og ikke i seg selv bevis på vitenskapelig uredelighet. [Klager] påpeker også at Jenssen, når han slutter seg til komiteens kritikk av det som omtales som «meningsløs tekst», i hovedsak gjør dette ved å støtte komiteens samlede vurdering av utvalgte avsnitt og artiklene i sin helhet, snarere enn ved å gi en selvstendig, analytisk og detaljert begrunnelse. Klager fremhever de tilfellene der Jenssen modererer eller korrigerer komiteens karakteristikker ved å uttale at betegnelsen «meningsløs tekst» kan være diskutabel og at teksten heller bør beskrives som klønete formulert. Videre stiller [klager] spørsmål ved også Jenssens kompetanse til å vurdere det omstridte materialet. Han påpeker at Jenssen har generell kompetanse

innen maskinlæring og mønstergjenkjenning, men at det ikke er dokumentert at han har den fagspesifikke kompetansen som klager mener er nødvendig.

4. Nærmere om klagers anførsler

Klager og hans tillitsvalgte, [navn på tillitsvalgte], har kommet med en rekke merknader i ulike dokumenter, både med hensyn til sakens faktum, prosessen ved [forskningsinstitusjonen] og de materielle vurderingene som er gjort. I det følgende vil Granskingsutvalget trekke frem den argumentasjonen som etter utvalgets syn har relevans for de videre vurderingene i saken. Granskingsutvalget bruker hovedsakelig betegnelsen «klager» eller «[navn på klager]» i fortsettelsen, selv om [klagers tillitsvalgte] har vært involvert i å utforme anførslene, og er den som har henvendt seg og oversendt saksdokumenter til utvalget.

Anførsler knyttet til det materielle i saken

[Klager] avviser at han har begått brudd på anerkjente forskningsetiske normer, og har innvendinger til den sakkyndige rapporten av 14. november 2024 på flere punkter.

En av [klagers] hovedanførsler er at den sakkyndige komiteens konstatering av meningsløs tekst sannsynligvis beror på misforståelser som skyldes komiteens manglende innsikt i det spesifikke fagfeltet. I denne sammenheng viser han til flere konkrete eksempler, der han mener at komiteen har kommet med uberettiget kritikk. Han anerkjenner at den grammatiske strukturen kunne vært bedre i noen tilfeller, men mener at forskere med ekspertise innen det spesifikke fagfeltet likevel ikke burde ha problemer med å forstå innholdet i teksten.

Klager viser til det han omtaler som uavhengige vurderinger fra anerkjente fageksperter, som han selv har innhentet og lagt ved klagen. Disse ekspertene konkluderer samstemt med at omstridte passasjer i utvalgte artikler som inngikk i den sakkyndige komiteens undersøkelse, er teknisk meningsfulle og reproduerbare. Flere av ekspertene uttrykker tilbakeholdenhet med å uttale seg om materiale som ligger i grenseland for egen ekspertise, noe som, ifølge klager, understreker både deres fagspesifikke kompetanse og betydningen av å oppnevne sakkyndige med relevant spesialisering.

Når det gjelder den sakkyndige komiteens påpekning av at de vitenskapelige arbeidene generelt holder lav kvalitet, og at det tilsynelatende foreligger mangel på progresjon, viser [klager] til at han på forskjellige måter har bidratt inn i en rekke ulike samarbeidsprosjekter, herunder masterprosjekter. Gitt mangfoldet av førsteforfattere er det, ifølge klager, ikke mulig å bruke de granskede artiklene til å vurdere forbedring over tid. Med hensyn til feil i referanser, anfører [klager] at dette kan bero på tekniske vanskeligheter særlig fra uerfarne medforfattere, og at hver medforfatter har vært ansvarlig for referansene i sine bidrag til artiklene.

At artiklene mangler «shared code», forklarer [klager] med at mange av arbeidene er publisert i tidsskrifter som ikke krever at dette tilgjengeliggjøres. Han viser til at deling av kode og datasett dessuten kan innebære utfordringer knyttet til immaterielle rettigheter.

Vedrørende tekstoverlapp, anfører [klager] at dette blant annet kan skyldes at det er publisert både konferanseversjoner og utvidede tidsskriftversjoner av artikler. Videre påpeker han at det er naturlig med en viss grad av overlapp når man i ulike arbeider viser til samme underliggende kilder og

beskrivelser av referansedatasett. Klager trekker også frem at det er naturlig med noe overlapp når det er tale om en serie artikler som bygger på hverandre, og som undersøker lignende temaer og videreutvikler ideer og metodikk. Imidlertid anerkjenner han at bidragene til ny kunnskap i noen av publikasjonene kunne ha kommet tydeligere frem ved språklige forbedringer.

Når det gjelder det store antallet publikasjoner, forklarer [klager] at dette skyldes et høyt antall arbeidstimer – 10-12 timer hver dag, inkludert helge- og helligdager – og et stort nettverk av samarbeidspartnere. Han understreker at han imidlertid nå har sluttet å akseptere forespørsler om samarbeid fra andre enn hans egne ph.d.-kandidater og betrodd kjernenettverk.

Saksbehandlingen ved [forskningsinstitusjonen]

[Klager] og hans tillitsvalgte anfører at [forskningsinstitusjonens] saksbehandling er mangelfull på en rekke punkter, både med hensyn til behandlingen av den angjeldende saken, og behandlingen av uredelighetssaker generelt. Granskingsutvalget vil i det følgende se den generelle kritikken som er fremsatt, i sammenheng med den konkrete saken. Overordnet omhandler innsigelsene i hovedsak manglende anledning til kontradiksjon, at dokumenter ikke har blitt fremlagt, og at møtetreferater ikke stemmer overens med klagers oppfatning av hva som ble sagt.

I forbindelse med nedsetting av den sakkyndige komiteen, anfører [klager] at han kom med innspill til hvilke kvalifikasjoner medlemmene burde ha, men at innspillene ikke ble hensyntatt. Han poengterer videre at han, da han kom med disse innspillene, ikke visste hvilke spesifikke artikler som ville bli valgt for vurdering, og dermed ikke hadde noen forutsetninger for å verifisere fagfellenes kompetanse. Komiteens mandat og sammensetning skal imidlertid ha blitt fremlagt for klager før granskingen ble igangsatt. Ifølge fakultetet hadde [klager] da omfattende merknader til mandatet og utvalget av artikler, men ikke til komiteens sammensetning. [Klager] har uttalt at han, av helsemessige årsaker, og for å unngå videre trening av prosessen, unnlot å komme med ytterligere innsigelser til komiteens sammensetning og kvalifikasjoner på dette tidspunktet.

I forlengelsen av dette, reagerer [klager] på at fakultetet ikke umiddelbart delte hans merknader til den sakkyndige komiteens mandat med komiteen. Fakultetet skal, på bakgrunn av [klagers] merknader, ha justert mandatet med hensyn til utvalget av artikler, men altså ikke fremlagt merknadene i sin helhet for komiteen. Som følge av [klagers] reaksjoner, ble hans fullstendige merknader til den sakkyndige komiteens mandat likevel oversendt komiteen før fakultetet avsluttet sin vurdering av saken. Komiteen uttalte da at innholdet i merknadene uansett ikke hadde innvirkning på konklusjonen.

[Klager] fremhever videre at fakultetets rapport, som bygger på den sakkyndige vurderingen, i utilstrekkelig grad adresserer hans tilsvaer til påstandene som fremsettes av de sakkyndige. Han mener dette har medført en betydelig skjevhet i fakultetets fremstilling av sakens faktum overfor FEU. Klager mener det også er problematisk at fakultetet ikke la frem hans tilsvaer for den sakkyndige komiteen. Ettersom de sakkyndige ikke har fått anledning til å vurdere hans forklaringer og motargumenter, anfører [klager] at han i realiteten er blitt fratatt muligheten til kontradiksjon, og at saken ikke er tilstrekkelig opplyst. Fakultetet besvarte disse innvendingene med bistand fra advokatfirmaet Kluge, som i notat av 7. mai 2025 konkluderte med at det ikke er grunnlag for [klagers] kritikk av saksbehandlingen. I notatet vises det til at [klager] har hatt flere muligheter til å redegjøre for sitt syn,

herunder at han har fått komme med skriftlige merknader til både komiteens og fakultetets rapporter. Det understrekes i notatet at FEU, som er besluttende organ i saken, uansett får fremlagt samtlige dokumenter, og at utvalget kan iverksette ytterligere saksutredning dersom det skulle anses nødvendig.

[Klager] kritiserer også [forskningsinstitusjonens] praksis med hensyn til føring og deling av møtereferater. Han viser til at referater fra møter mellom ham og representanter for forskningsinstitusjonen ikke skal ha blitt fremlagt før lang tid i etterkant, noe som har påvirket hans mulighet til å korrigere unøyaktigheter. Blant annet viser han til et møte som ble avholdt 28. januar 2021 i forbindelse med den første bekymringsmeldingen, der han ifølge [forskningsinstitusjonen] skal ha blitt bedt om å redusere sin publiseringsaktivitet idet «kvalitet er viktigere enn kvantitet». [Klager] har hele tiden hevdet at han aldri fikk en slik oppfordring, og mener at møtereferatet, som til slutt ble fremlagt i 2025, støtter dette. Han viser også til møter avholdt i 2023, der [forskningsinstitusjonen] først skal ha hevdet at det ikke ble tatt referat, men der det senere kom frem at det likevel forelå referater som klager ikke hadde fått se. [Klager] tar også opp at disse referatene ikke er i overensstemmelse med hans oppfatning av hva som ble sagt, og at viktige detaljer er utelatt, blant annet klagers påpekning av saksbehandlingsfeil.

Videre viser [klager] til at han for FEU har presentert det som skal være nærmere metodebeskrivelser, kode og data knyttet til flere av de granskede artiklene i den angjeldende saken. FEU ville imidlertid ikke se nærmere på dette ettersendte materialet, da utvalget mente at det er artiklene i den form de er publisert som skal vurderes. Klager mener at denne prosessuelle avvisningen kompromitterte en rettfærdig og balansert vurdering.

5. Granskingsutvalgets vurdering

Utgangspunktet for Granskingsutvalgets vurdering er forskningsetikkloven § 8, som har følgende ordlyd:

I uttalelser fra forskningsinstitusjoner etter § 5, redelighetsutvalg etter § 6 annet ledd og Granskingsutvalget etter § 7 i saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer skal det alltid tas stilling til:

- a. om forskeren har opptrådt vitenskapelig uredelig eller ikke,
- b. om det foreligger systemfeil ved institusjonen og
- c. om det vitenskapelige arbeidet bør korrigeres eller trekkes tilbake.

Med vitenskapelig uredelighet menes forfalskning, fabrikkering, plagiering og andre alvorlige brudd på anerkjente forskningsetiske normer som er begått forsettlig eller grovt uaktsomt i planlegging, gjennomføring eller rapportering av forskning.

Forskningsetikkforskriften § 7 tredje ledd stiller krav om klar sannsynlighetsovervekt for de faktiske forhold som ligger til grunn for å karakterisere en opptreden som vitenskapelig uredelig.

5.1 Om forskeren har opptrådt vitenskapelig uredelig eller ikke

Denne saken dreier seg verken om forfalskning, fabrikkering eller plagiering. Det er altså alternativet «andre alvorlige brudd på anerkjente forskningsetiske normer» som kan være aktuelt i dette tilfellet. Relevante normer her er at forskere skal utøve redelig, sannferdig og etterrettelig forskning av god

kvalitet, og sikre åpenhet i forskningen. Disse normene kommer til uttrykk i punkt 5 og 7 i forskningsetiske retningslinjer for naturvitenskap og teknologi, utarbeidet av Den nasjonale forskningsetiske komité for naturvitenskap og teknologi (NENT). Også av Generelle forskningsetiske retningslinjer punkt 3 følger det at forskning skal ha høy faglig kvalitet. Videre fremgår det av European Code of Conduct for Research Integrity (ALLEA), under punkt 1, «Principles», at et av de grunnleggende prinsippene for god forskningspraksis er «Reliability in ensuring the quality of research, reflected in the design, methodology, analysis, and use of resources».

I denne saken kan det også være grunn til å stille spørsmål ved om det foreligger brudd på forfatterskapsnormer. I punkt 6 i NENTs retningslinjer fremgår det at forskere skal følge anerkjente standarder for forfatterskap og samarbeid, og at der flere forskere bidrar, skal forfatterskapet være rettmessig. For en utdyping av hva som menes med «rettmessig forfatterskap», vises det til de såkalte «Vancouveranbefalingene», utarbeidet av International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE), der det i kapittel II A punkt 2 heter at forfatterskap bør baseres på følgende fire kriterier:

- Substantial contributions to the conception or design of the work; or the acquisition, analysis, or interpretation of data for the work; AND
- Drafting the work or reviewing it critically for important intellectual content; AND
- Final approval of the version to be published; AND
- Agreement to be accountable for all aspects of the work in ensuring that questions related to the accuracy or integrity of any part of the work are appropriately investigated and resolved.

In addition to being accountable for the parts of the work done, an author should be able to identify which co-authors are responsible for specific other parts of the work. In addition, authors should have confidence in the integrity of the contributions of their co-authors.

At bruddet på anerkjente forskningsetiske normer må være «alvorlig» for å kvalifisere til vitenskapelig uredelighet, innebærer en avgrensning mot mindre alvorlige tilfeller. En forsker kan ha gjort en rekke mindre feil som hver for seg er så små at de isolert sett ikke innebærer et alvorlig brudd. Dersom summen av disse feilene kan sies å være omfattende, kan imidlertid forskningsarbeidet samlet sett utgjøre et alvorlig brudd. Dette følger av forarbeidene til forskningsetikkloven (Prop.158 L (2015-2016) s. 33).

Det gjelder også et skyldkrav for å kunne karakterisere brudd på forskningsetiske normer som vitenskapelig uredelighet. Handlingen må være begått «forsettlig eller grovt uaktsomt». Alminnelig uaktsomhet er ikke tilstrekkelig.

Det fremgår av forarbeidene til forskningsetikkloven (Prop. 158 L (2015-2016) punkt. 5.2.2.4) at forsettsvilkåret omfatter alle former for forsett:

Loven dekker både hensiktsforsett (hvor vedkommende har tilstrebet følgen), visshets- og sannsynlighetsforsett (hvor vedkommende har holdt følgen sikker eller overveiende sannsynlig, det vil si minst 51 prosent sannsynlig), og eventuelt forsett (hvor vedkommende mener at sannsynligheten for at følgen skal inntre er mindre enn 51 prosent, men har bestemt seg for å foreta handlingen selv om følgen skulle inntre). Forsettsvilkårene er definert slik i samsvar med betegnelsen i Ot.prp.nr.90 (2003–2004) Om lov om straff. Det kreves med

andre ord ikke hensikt for at forsettsvilkåret er oppfylt. Dette innebærer at ansvar kan pålegges dersom handlingen er tilsiktet, selv om følgen av handlingen ikke var tilsiktet.

Videre fremgår det at kravet om grov uaktsomhet må forstås slik det er lagt til grunn av Høyesterett i Rt. 1989 s. 1318:

For at en oppførsel skal kunne karakteriseres som grovt uaktsom, må den etter mitt syn representere et markert avvik fra vanlig forsvarlig handlemåte. Det må dreie seg om en opptreden som er sterkt klanderverdig, hvor vedkommende altså er vesentlig mer å klandre enn hvor det er tale om alminnelig uaktsomhet.

Forarbeidene gir videre anvisning på at det skal foretas en skjønnsmessig, konkret helhetsvurdering i hvert enkelt tilfelle.

I den foreliggende saken er det tale om et stort omfang av artikler. Ekspertutvalget har gjennomgått ca. 8 % av disse og fant betydelige mangler både innholdsmessig og språklig. At det foreligger slike mangler underbygges både av undersøkelser gjennomført i forbindelse [forskningsinstitusjonens] behandling av saken, og den sakkyndige vurderingen Granskingsutvalget har innhentet. Selv om man på dette grunnlaget ikke kan si noe generelt om kvaliteten i klagerens produksjon er, slik utvalget ser det, det sentrale spørsmålet i denne saken hvor terskelen går for at dårlig forskningskvalitet og språklig og stilistisk utforming av et vitenskapelig arbeid innebærer vitenskapelig uredelighet.

I den påklagede uttalelsen har FEU konkludert med at det foreligger brudd på anerkjente forskningsetiske normer, slik de eksempelvis kommer til uttrykk i NENTs retningslinjer punkt 5 og 7, på grunn av artiklenes gjennomgående lave kvalitet. FEU konkluderer med at bruddet er alvorlig på grunn av den «overveldende mengden funn av momenter som meningsløs tekst, irrelevante referanser og mangelfull metodebeskrivelse og generelt lav kvalitet i et så høyt antall gjennomgåtte artikler».

Som det fremgår av punkt 5 i NENTs retningslinjer gjengitt ovenfor, har forskere et ansvar for å utøve redelig, sannferdig og etterrettelig forskning av god kvalitet. I forlengelsen av dette har forskere et ansvar for ikke å akseptere avvik fra god vitenskapelig praksis. Dette betyr at kvaliteten på forskningen også er et etisk spørsmål. Granskingsutvalget er derfor enig med FEU i at det foreligger brudd på anerkjente forskningsetiske normer.

At det foreligger brudd på anerkjente forskningsetiske normer om å utøve forskning av god kvalitet, innebærer likevel ikke at dette nødvendigvis er en sak om vitenskapelig uredelighet. Det å etterprøve og sikre kvaliteten i forskningen er primært en oppgave for fagmiljøene og tidsskriftene, og ikke for en forskningsetisk komite. Når et arbeid er fagfellevurdert og akseptert for publisering i et seriøst vitenskapelig tidsskrift eller en annen publiseringskanal, er det ikke først og fremst opp til Granskingsutvalget eller lokale redelighetsutvalg å overprøve de faglige kvalitetsvurderingene som er foretatt. Forskningsetiske kontrollorganer, herunder Granskingsutvalget, har dessuten begrenset mulighet til å kompensere for svakheter i publiseringssystemer, for eksempel der fagfellevurderingen er mangelfull, eller der vitenskapelige tidsskrifter og publiseringskanaler ikke gjennomfører forsvarlige fagfellevurderinger og redaksjonelt arbeid. Uavhengig av denne konkrete saken vil Granskingsutvalget påpeke at enkelte vitenskapelige tidsskrifters og publiseringskanalers forretningsmodeller kan reise betydelige forskningsetiske utfordringer. En uttalelse som omhandler en enkeltforskers redelighet er

imidlertid ikke riktig sted å behandle spørsmålet om det forskningsetiske grunnlaget for et tidsskrifts praksis. Etter Granskingsutvalgets oppfatning er det kun i særtilfeller at dårlig forskningskvalitet i publiserte arbeider kan anses som vitenskapelig uredelighet. For eksempel kan dette være tilfelle dersom det kan påvises at en forsker bevisst har utnyttet systemet i den hensikt å øke egen produksjons- og publiseringsstatistikk. Dette må vurderes konkret i hver enkelt sak.

FEU har funnet at det ligger et «bevisst valg av arbeidsstrategi bak de funnene som er gjort». FEU har imidlertid ikke vurdert om det også foreligger en bevisst strategi om å utnytte svakheter i publiseringssystemet for å få publisert arbeider med dårlig kvalitet. Dermed har FEU ikke fremskaffet noe materiale som kan gi grunnlag for å vurdere dette, og det er heller ikke noe klager har hatt foranledning til å uttale seg om.

I lys av det skjerpede beviskravet (klar sannsynlighetsovervekt) for å kunne konkludere med forsettlig eller grovt uaktsomt alvorlig brudd på anerkjente forskningsetiske normer, kan utvalget ikke se at det er bevismessig dekning for å slå fast at det i denne saken har forekommet en konsekvent og strategisk systemutnyttelse fra klagers side. Artiklene er publisert i tidsskrifter med varierende vitenskapelig kvalitet. Utvalget kan ikke se at det er noen systematisk sammenheng mellom artikler de sakkyndige har kritisert og typen tidsskrift de er publisert i.

[Klager] fremsetter alternative forklaringer til flere av kritikkpunktene, som etter utvalgets vurdering ikke uten videre kan utelukkes. Antallet publikasjoner er riktignok påfallende høyt og kan tale for at forskningsetiske normer, herunder om rettmessig forfatterskap og ansvar i den forbindelse, ikke er overholdt. Det høye antallet utgjør imidlertid ikke i seg selv tilstrekkelig grunnlag for en slik konklusjon. Videre kan det etter utvalgets syn ikke utelukkes at det har oppstått enkelte misforståelser blant de sakkyndige som har vært involvert i saken, om meningsinnholdet i artiklene, da de omhandler fagområder som krever høy grad av spesialisert kompetanse. At Jenssen i sin sakkyndige «second opinion» uttaler at betegnelsen «meningsløs tekst» kan være diskutabel i noen av tilfellene, trekker også i denne retningen, selv om han overordnet anser vurderingene til den opprinnelige sakkyndige komiteen for å være godt fundert. På denne bakgrunn kommer utvalget til at det ikke er klar sannsynlighetsovervekt for at [klager] har utnyttet systemet på en måte som gjør at dette kvalifiserer til en sak om vitenskapelig uredelighet.

Basert på de sakkyndiges samlede funn – den enorme publiseringsaktiviteten, det gjennomgående lave vitenskapelige nivået på de arbeidene som har vært gransket, tilfeller av tekst som må anses som meningsløs uavhengig av fagområde, unaturlige omskrivninger, tekstoverlapp, irrelevante referanser og manglende deling av kode og datasett – mener Granskingsutvalget det er hevet over tvil at klager i det utvalget av arbeidet som er gransket, har demonstrert et lemfeldig forhold til forskningskvalitet og fremstilling. Dette gjelder uavhengig av klagers egne forklaringer på disse forholdene. Utvalget vil understreke at praksisen [klager] har utøvd, slik den fremstår i disse artiklene og forklares av ham som generell arbeidsmetode for publisering, er kritikkverdig og uønsket i akademien. Punkt 5 i NENTs forskningsetiske retningslinjer fremholder at forskning skal være av god kvalitet, og her ser man praksiser som ikke bestreber seg på å holde denne kvaliteten. Med det sagt, er det utvalgets standpunkt at mangler ved kvalitet og fremstilling, som saken i det vesentlige dreier seg om, ikke i seg selv gir grunnlag for å fastslå vitenskapelig uredelighet i forskningsetikklovens forstand.

Siden Granskingsutvalget har kommet til at det ikke er tilstrekkelig sannsynliggjort at det foreligger en bevisst og systematisk utnyttelse av systemet, er det ikke grunnlag for å konkludere med at klager har opptrådt vitenskapelig uredelig.

5.2 Om det foreligger systemfeil ved institusjonen

Etter forskningsetikkloven § 8 skal det, i uttalelser fra Granskingsutvalget i saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer, også alltid tas stilling til om det foreligger systemfeil ved institusjonen.

Granskingsutvalget kan ikke se at det er forhold ved [forskningsinstitusjonen] som har medvirket til bruddet som er begått. Som utvalget kommer til under punkt 5.4, kan det synes som om det er visse mangler ved institusjonens saksbehandlingsrutiner. Dette kan imidlertid ikke danne grunnlag for å konkludere med at det foreligger en institusjonell systemfeil i forskningsetikklovens forstand.

5.3 Om det vitenskapelige arbeidet bør korrigeres eller trekkes tilbake

Granskingsutvalget skal også ta stilling til om det vitenskapelige arbeidet bør korrigeres eller trekkes tilbake, jf. forskningsetikkloven § 8 første ledd.

Ettersom Granskingsutvalget har kommet til at det ikke foreligger vitenskapelig uredelighet, er det ikke aktuelt for utvalget å vurdere om det vitenskapelige arbeidet bør trekkes tilbake.

5.4 Saksbehandlingen ved [forskningsinstitusjonen]

Siden [forskningsinstitusjonens] saksbehandling er et sentralt tema i klagen, ønsker Granskingsutvalget å knytte noen bemerkninger til dette.

Ut fra dokumentasjonen som er fremlagt, synes det klart at [forskningsinstitusjonen] ikke har opptrådt i samsvar med prinsippene for god forvaltningsskikk i alle leddene av saksbehandlingen.

Granskingsutvalget registrerer at klager, med hjelp fra sin tillitsvalgte, la mye arbeid i å fremstille sin side av saken underveis i prosessen. Utvalget mener det er problematisk at [klagers] motargumenter til den sakkyndige komiteens konklusjoner ikke ble fremlagt for komiteen. Som [klager] selv påpeker, kan saken vanskelig anses tilstrekkelig opplyst når den sakkyndige komiteen ikke fikk muligheten til å vurdere hans forklaringer. Etter Granskingsutvalgets syn ble dette ikke reparert ved at FEU fikk oversendt samtlige dokumenter i saken og dermed sto fritt til å foreta ytterligere undersøkelser. Selv om klager har reist innvendinger mot den sakkyndige komiteens faglige kompetanse, var det likevel komiteen som hadde de beste forutsetningene for å vurdere [klagers] anførsler. Når klagers perspektiv heller ikke ble reflektert i fakultetets rapport, fremstår det som om anførselene ikke ble undergitt en reell vurdering, og at saken dermed ble presentert på en ubalansert måte til ugunst for klager.

Granskingsutvalget vil understreke viktigheten av åpenhet og kontradiksjon i forbindelse med behandlingen av slike saker, og at disse hensynene også gjør seg gjeldende ved utarbeidelse og håndtering av møtereferater. Utvalget oppfordrer institusjonen til å gjennomgå sine saksbehandlingsrutiner for å sikre forsvarlig beslutningsgrunnlag og ivaretagelse av parterets rettigheter i fremtidige saker.

6. Granskingsutvalgets konklusjon

Granskingsutvalget skal ta stilling til a) om forskeren har opptrådt vitenskapelig uredelig eller ikke, b) om det foreligger systemfeil ved institusjonen og c) om det vitenskapelige arbeidet bør korrigeres eller trekkes tilbake, jf. forskningsetikkloven § 8 første ledd.

Granskingsutvalget har kommet til følgende konklusjon:

- a. Forskeren har ikke opptrådt vitenskapelig uredelig etter forskningsetikkloven § 8 andre ledd.
- b. Det foreligger ikke systemfeil ved institusjonen.
- c. Det er ikke grunnlag for å konkludere med at det vitenskapelige arbeidet bør trekkes tilbake.

7. Sakskostnader

Det gjøres oppmerksom på retten til å kreve dekning for sakskostnader etter forvaltningsloven § 36. Et eventuelt krav om dekning av sakskostnader fremsettes for Granskingsutvalget senest tre uker etter mottak av denne uttalelsen.

8. Offentlighet

Sakens dokumenter har vært unntatt offentlighet etter forskningsetikkloven § 11, som gir en midlertidig adgang til å unnta saksdokumenter fra offentligheten mens saken er til behandling. Offentligheten kan få innsyn i sakens dokumenter etter at uttalelsen er ferdigstilt, med unntak av dokumenter eller opplysninger som er unntatt offentlighet på annet grunnlag.

Oslo, 4. september 2026

Hans Petter Graver (leder)

Geir Sverre Braut

Tove Godskesen

Biplab Kumar Datta

Henriette Sinding Aasen

Niamh Ní Bhroin

Nina Langeland

May-Brith Ohman Nielsen